

Poslovanje obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava

Malović Caušević, Marija

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **RRiF College of Financial Management / RRiF Visoka škola za financijski menadžment**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:198:924017>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-19**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Final Examination Papers University of Applied Sciences RRiF - Final Examination Papers and Diploma Papers](#)

RRiF VISOKA ŠKOLA ZA FINANCIJSKI MENADŽMENT
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ RAČUNOVODSTVO I FINANCIJE

Marija Malović Caušević

ZAVRŠNI RAD

**POSLOVANJE OBITELJSKIH POLJOPRIVREDNIH
GOSPODARSTAVA**

Zagreb, 2016.

RRiF VISOKA ŠKOLA ZA FINANCIJSKI MENADŽMENT

PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ RAČUNOVODSTVO I FINANCije

ZAVRŠNI RAD

POSLOVANJE OBITELJSKIH POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA

Ime i prezime studenta: Marija Malović Caušević

Matični broj studenta: 377/13

Mentor: Mr. Anja Božina, predavač

Zagreb, 2016.

POSLOVANJE OBITELJSKIH POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA

Sažetak

Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo je proizvodna jedinica koja obavlja poljoprivrednu djelatnost, a kojom upravlja jedna fizička ili pravna osoba na teritoriju Republike Hrvatske. Poljoprivreda ima važnu ulogu u društvu i iznimno je važna za održivi razvoj svake države. Europska unija koja provodi različite mjere kroz zajedničku poljoprivrednu politiku s ciljem proizvodnje kvalitetnih i cjenovno prihvatljivih poljoprivrednih proizvoda koji su osnova čovjekove prehrane. Poljoprivreda je osjetljiva grana proizvodnje ovisna o vremenskim prilikama i različitim vanjskim čimbenicima zbog čega postoje različite olakšice u poslovanju te djelatnosti. Uz sve navedeno, značajnu ulogu ima i upravljanje poslovanjem obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Cilj je pravilna edukacija poljoprivrednika o upravljanju vlastitim poslovanjem, a željeni rezultat je uz već usvojene proizvodne tehnologije, usvajanje financijsko računovodstvenih znanja te dizanje poslovanja obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva na višu razinu.

Ključne riječi: Poljoprivreda, hrana, život, poslovanje

DOING BUSINESS OF FAMILY FARMS

Summary

Family farming is a production unit which carries out agricultural activities and managed by one individual or entity on Croatian territory. Agriculture plays an important role in society and it is extremely important for the sustainable development of every country. The European Union which carried out various measures in the common agricultural policy with the aim of producing high-quality and cost-friendly agricultural products which are the basis of human nutrition. Agriculture is a sensitive branch of production depends on weather conditions and various external factors, which is why there are different incentives in business and industry. In all mentioned above, business management has the main role is family farming. The goal is proper training of farmers on managing their own business, but the desired result is in addition to the adopted production technologies, the adoption of financial accounting knowledge and lifting operation of the family farm to a higher level.

Key words: *Agriculture, food, life, management*

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. POLJOPRIVREDA I POLJOPRIVREDNA POLITIKA	3
2.1. Poljoprivreda	3
2.2. Poljoprivredna politika u Republici Hrvatskoj i Europskoj Uniji	5
3. OBITELJSKO POLJOPRIVREDNO GOSPODARSTVO	7
4. VLASTITI POLJOPRIVREDNI PROIZVODI	9
5. DOPUNSKE DJELATNOSTI	10
6. POREZNI POLOŽAJ OBITELJSKOG POLJOPRIVREDNOG GOSPODARSTVA	12
6.1. Porez na dohodak	12
6.2. Utvrđivanje dohotka u paušalnoj svoti	15
6.3. Porez na dobit	16
6.4. Porez na dodanu vrijednost (PDV)	17
7. FISKALIZACIJA I IZDAVANJE RAČUNA KOD OBAVLJANJA DJELATNOSTI POLJOPRIVREDE I ŠUMARSTVA	18
7.1. Obveza izdavanja računa	18
7.2. Obvezni elementi računa	20
8. OBVEZNI DOPRINOSI POLJOPRIVREDNIKA	23
9. SEZONSKI RADNICI U POLJOPRIVREDI	27
10. ISPLATIVA POLJOPRIVREDNA PROIZVODNJA	29
11. ZAKLJUČAK	31
12. POPIS LITERATURE	33

1. UVOD

Zanimanje poljoprivrednika je plemenito i omogućava blizak odnos s prirodom. Suvremeni čovjek živi u suvremenom, užurbanom i digitalnom svijetu bez osjećaja povezanosti s prirodom koji je iznimno bitan za kvalitetu ljudskog života. Iako je poljoprivreda jedna od najstarijih djelatnosti i ona je kao i ostale djelatnosti primorana prilagodbi promjenama u klimatskom, tehnološkom i poslovno - informatičkom smislu. Kako bi jedan poljoprivrednik mogao opstati na tržištu i biti konkurentan, mora biti stalno u koraku s vremenom. Konkurentni i napredni poljoprivrednik osim osnovnih vještina bitnih za poljoprivrednu proizvodnju mora imati i vještine i znanja iz područja ekonomije i poduzetništva. Poljoprivreda je osnovna i strateška grana proizvodnje jer proizvodi hranu prijeko potrebnu za ljudski život i opstanak. Zaštita poljoprivrednika kroz razne mjere zaštite je bitna i sve više prisutna u svijetu i Europskoj Uniji. Republika Hrvatska je dio Europske Unije te Zajedničkom poljoprivrednom politikom svih država članica nastoje se riješiti svi mogući problemi i povećati produktivnost poljoprivrede uz maksimalnu zaštitu flore i faune.

Na putu do cilja, na putu do profitabilnog poslovanja obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva, nameću se poljoprivredniku i poneki manje ili više objektivni problemi. Kako sve prisutnija zakonska regulativa nameće cijeli niz obveza poljoprivrednicima – od Upisnika, ulaska u sustav PDV-a, ARKOD-a, obveze vođenja poslovnih knjiga, tako i informacije koje o novim obvezama prenose stručnjaci poljoprivredne savjetodavne službe i poljoprivredne agencije, na edukacijama poljoprivrednika izazivaju kako nedoumice, tako i ponešto straha, posebno zbog "papirologije" koja postaje – kao i svim gospodarskim subjektima – za obiteljska poljoprivredna gospodarstva neizbježna. Kod srednje i starije populacije poljoprivrednika navedena odbojnost i strah od "papirologije" je više izražena, dok nove generacije mladih hrvatskih poljoprivrednika akceptiraju moderne načine vođenja poslovanja vlastitih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava.

Unatoč tome što je za poljoprivrednika sva zakonska regulativa nova i opterećujuća, jer ranije poslovanje nije zahtijevalo toliko formalnosti, poslovanje obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava je puno jednostavnije od ostalih oblika poduzetništva. Država je uvela „red“ i na područje djelatnosti poljoprivrede i podignula njeno

poslovanje na jedan viši nivo, ali obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo ima različite „povlastice“ u odnosu na druge poduzetnike u pogledu poreza na dohodak, prodaje vlastitih proizvoda i fiskalizacije, naplate gotovine bez obveze izdavanja računa, čestih edukacija poljoprivrednika financiranih od strane države što u velikoj mjeri olakšava vođenje obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva.

2. POLJOPRIVREDA I POLJOPRIVREDNA POLITIKA

2.1. Poljoprivreda

Poljoprivreda je strateška djelatnost koja ima gospodarski, ekološki i socijalni značaj za održivi razvoj Republike Hrvatske. Poljoprivredu obavlja poljoprivrednik na poljoprivrednom gospodarstvu koje može biti organizirano kao :

- a) obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo (OPG),
- b) obrt koji je registriran za obavljanje poljoprivredne djelatnosti,
- c) oblik trgovačkog društva (d.o.o., d.d., j.t.d., k.d., GIU),
- d) zadruga registrirana za obavljanje poljoprivredne djelatnosti i
- e) neka druga pravna osoba.

Grane poljoprivredne djelatnosti su bilinogojstvo, stočarstvo i s njima povezane uslužne djelatnosti. U poljoprivredne proizvode ubrajamo proizvode bilinogojstva i stočarstva te prvog stupnja prerade tih proizvoda. Konvencionalna, integrirana i ekološka poljoprivreda razlikuju se prema načinu proizvodnje. Konvencionalna poljoprivredna proizvodnja mora zadovoljavati određene zakonom propisane uvjete u pogledu agrotehničkih mjera koje mogu koristiti do maksimalno dopuštenih granica. Integrirana poljoprivredna proizvodnja primjenjuje agrotehničke mjere ekološki i ekonomski prihvatljive odnosno koriste zaštitna kemijska sredstva u minimalnom opsegu. Ekološka poljoprivredna proizvodnja je organska proizvodnja koja omogućava samo ekološki opravdane zahvate u cilju zaštite zdravlja ljudi, životinja, prirode i okoliša. Ekološki proizvođači moraju biti upisani u Upisnik subjekata u ekološkoj proizvodnji te poljoprivredni proizvodi proizvedeni na takav način moraju imati propisani znak ekološkog proizvoda EU. Ekološka poljoprivredna proizvodnja je u porastu. Najčešći usjevi ekološke poljoprivredne proizvodnje su masline, vinova loza, orašice i agrumi. Prema podacima iz 2014. godine Europska Unija je imala registrirano ukupno 255 000 proizvođača ekoloških poljoprivrednih proizvoda. U Hrvatskoj je 2014. godine u bazi 2194 ekoloških proizvođača, a 2003. godine bilo je svega 130 ekoloških proizvođača što pokazuje izniman rast ekološke proizvodnje.

Godina	Broj proizvođača
2003.	130
2004.	189
2005.	269
2006.	342
2007.	477
2008.	632
2009.	817
2010.	1125
2011.	1494
2012.	1528
2013.	1609
2014.	2194
2015.	3061

Tablica 1: Broj fizičkih i pravnih osoba u ekološkoj proizvodnji u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2003. do 2015. godine.

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede URL: <http://mps.hr/default.aspx?id=6184>
 [pristupljeno dana 01. listopada 2016.]

2.2. Poljoprivredna politika u Republici Hrvatskoj i Europskoj Uniji

Poljoprivredna politika u Republici Hrvatskoj je dio Zajedničke poljoprivredne politike u Europskoj uniji (The Common Agricultural Policy – CAP). Ciljevi zajedničke poljoprivredne politike usmjereni su :

- a) na povećanje produktivnosti i konkurentnosti putem novih rješenja koja su tehnički inovativna i prilagodljiva klimatskim promjenama,
- b) na zaštitu prirode, okoliša i očuvanje prirode u njenom izvornom obliku, kako bi se očuvala bioraznolikost i plodnost tla i
- c) na razvoj ruralnog područja, povećanje životnog standarda poljoprivrednika kako bi se posredno stvorila nova radna mjesta.

Poljoprivredna politika se provodi kroz mjere ruralnog razvoja, izravne potpore odnosno novčane poticaje, mjere organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i mjere zemljišne politike. Financiranje poljoprivredne politike provodi se iz državnog proračuna Republike Hrvatske, proračuna Europske Unije, proračuna jedinica lokalne i područne samouprave i donacija.

Republika Hrvatska je mali proizvođač poljoprivrednih proizvoda u odnosu na druge države članice u Europskoj Uniji. Podaci poljoprivredne proizvodnje u Europskoj uniji 2013. godine pokazuju:

- a) Njemačka je najveći proizvođač kravljeg mlijeka s 21 %, Francuska 17 %, Republika Hrvatska 0,35 % od ukupne proizvodnje u Europskoj Uniji.
- b) Njemačka je najveći proizvođač maslaca s 25 %, Francuska 20 %, Republika Hrvatska 0,23 % od ukupne proizvodnje u Europskoj Uniji.
- c) Njemačka je najveći proizvođač sira s 23 %, Francuska 20 %, Republika Hrvatska 0,3 % od ukupne proizvodnje sira u Europskoj Uniji.
- d) Francuska je najveći proizvođač goveđeg mesa s 19 %, Njemačka 15 %, a Republika Hrvatska 0,6 % od ukupne proizvodnje goveđeg mesa u Europskoj Uniji.
- e) Njemačka najveći proizvođač svinjskog mesa s 25 %, Španjolska s 15 %, Poljska 8 %, a Republika Hrvatska 0,4 % od ukupne proizvodnje svinjskog mesa u Europskoj Uniji.

- f) Ujedinjeno Kraljevstvo je najveći proizvođač ovčjeg mesa s 40 %, Španjolska s 16 %, a Republika Hrvatska samo 0,15 % od ukupne proizvodnje ovčjeg mesa u Europskoj Uniji.

	Collection of cows' milk	Butter	Cheese	Bovine meat	Pig meat	Sheep meat
EU-28 (*)	141 243	1 675	9 260	7 272	21 940	713
Belgium	3 474	13	79	250	1 131	2
Bulgaria	511	1	68	6	52	2
Czech Republic	2 358	24	118	65	234	0
Denmark	5 026	43	325	125	1 589	2
Germany	30 301	424	2 182	1 106	5 474	20
Estonia	706	3	44	8	35	0
Ireland	5 581	152	183	518	239	57
Greece	607	1	187	50	109	61
Spain	5 949	34	315	581	3 431	118
France	23 991	342	1 936	1 408	19 399	80
Croatia	504	4	33	47	80	1
Italy	10 397	97	1 158	855	1 625	35
Cyprus	157	0	20	5	49	3
Latvia	736	6	33	16	26	0
Lithuania	1 339	11	113	37	67	0
Luxembourg	287	:	:	8	11	0
Hungary	1 364	4	68	23	337	0
Malta	41	:	:	1	6	0
Netherlands	12 213	:	793	379	1 307	12
Austria	2 933	0	158	227	528	8
Poland	9 922	143	732	339	1 684	1
Portugal	1 777	26	70	84	345	10
Romania	882	10	70	29	308	3
Slovenia	517	:	16	32	19	0
Slovakia	827	7	33	10	52	1
Finland	2 287	44	102	80	194	1
Sweden	2 870	17	89	136	234	5
United Kingdom	13 687	:	349	848	833	290
Iceland	:	:	:	4	6	10
Switzerland (†)	3 400	41	183	145	248	5
Montenegro	25	:	1	:	:	:
Serbia	:	:	:	35	132	1
Turkey (‡)	7 939	42	599	645	:	107

(*) Includes Eurostat estimates made for the purpose of this publication.

(†) Meat products: 2011.

Source: Eurostat (online data codes: apro_mil_poluta and apro_mt_pann)

Tablica 2: Poljoprivredna proizvodnja vezana uz uzgoj životinja, 2013. godina, u tisućama tona

Izvor: Eurostat URL: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Agricultural_products/hr#Glavne_tablice [pristupljeno dana 02. listopada 2016.]

3. OBITELJSKO POLJOPRIVREDNO GOSPODARSTVO

Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo (OPG) je samostalna gospodarska tvorevina koju tvore članovi zajedničkog kućanstva a zajednički obavljaju poljoprivrednu djelatnost koristeći pritom vlastite ili unajmljene prirodne resurse.

Upisnik poljoprivrednih gospodarstava (u daljnjem tekstu Upisnik) je baza podataka o poljoprivrednim gospodarstvima, nositelju i članovima poljoprivrednog gospodarstva, sjedištu poljoprivrednog gospodarstva, gospodarskim objektima, posjedu i korištenju poljoprivrednog zemljišta i stoci. Postupak upisa u Upisnik provodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju pri čemu dodjeljuje Matični identifikacijski broj poljoprivrednog gospodarstva – MIPG. Upisuju se nositelj i članovi obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva, a to su osobe starije od 18 godina koje imaju prebivalište na istoj adresi i stalno ili povremeno rade na poljoprivrednom gospodarstvu. Nositelj odnosno član, može upisati svoje članstvo u samo jedno obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo. Uvjet upisa u Upisnik je posjedovanje poljoprivrednih resursa (poljoprivrednog zemljišta i/ili stoke) i obavljanje poljoprivredne djelatnosti koja obuhvaća bilinogojstvo, stočarstvo i s njima povezane uslužne djelatnosti. Upis u Upisnik je obavezan za poljoprivredna gospodarstva koja podnose zahtjev za državnu potporu, za poljoprivredna gospodarstva koja prema posebnim propisima moraju biti upisana u upisnike, registre ili evidencije što ih vodi Ministarstvo ili ustanove u poljoprivredi te za OPG koja na tržištu prodaju vlastite poljoprivredne proizvode proizvedene na OPG-u.¹

Ime obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva nosi naziv po nositelju gospodarstva odnosno izjednačeno je s imenom i prezimenom nositelja.

Kod upisa u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava potrebno je priložiti određene dokaze za posjed odnosno vlasništvo nad poljoprivrednim zemljištem, gdje vrlo važnu ulogu imaju i druge baze podataka poput ARKOD sustava koji sadrži podatke o korištenju poljoprivrednog zemljišta.

¹ Pravilnik o upisniku poljoprivrednih gospodarstava, Narodne novine 76/11 i 42/13, članak 4.

Važnu ulogu ima Hrvatska poljoprivredna agencija - HPA koja sadrži potrebne podatke o stoci i MIBPG² koji ima ulogu šifre kojom se elektronski razmjenjuju podaci. Kao dokaz upisa u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava nositelj i članovi dobivaju iskaznicu obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva koja vrijedi uz osobnu iskaznicu.

Slika 1. Iskaznica obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva

Izvor : Kartica obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva Katice Malović

² Matični identifikacijski broj poljoprivrednog gospodarstva

4. VLASTITI POLJOPRIVREDNI PROIZVODI

Vlastiti poljoprivredni proizvodi proizvedeni su na vlastitom obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu, a mogu ih prodavati nositelj, članovi ili osobe zaposlene na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu ako su upisane u Upisnik.³ Svi proizvodi koji su predmet kupoprodaje moraju biti sukladni posebnim propisima. Načini prodaje su:

- a) prodaja na veliko kupcu otkupljivaču koji može biti fizička ili pravna osoba, a kupuje poljoprivredne proizvode u cilju daljnje prerade ili prodaje na malo krajnjem potrošaču i
- b) direktna prodaja krajnjem potrošaču.

Prodaja kupcu otkupljivaču moguća je direktno na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu, na mjestima organiziranog otkupa ili tržnicama. Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo koje vodi poslovne knjige u skladu s poreznim propisima dužno je izdati otpremnicu i račun, a ako nije obvezno voditi poslovne knjige prema poreznim propisima prima od kupca otkupljivača otkupni blok koji ga je obvezan izdati prilikom preuzimanja proizvoda.⁴ Direktna prodaja krajnjem potrošaču odnosno fizičkoj osobi moguća je na štandovima tržnica na malo, štandovima izvan tržnica, sajmovima, izložbama, putem automata, prodaje na daljinu te na vlastitom gospodarstvu. Osoba koja obavlja prodaju mora kod sebe imati Iskaznicu obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva ili Rješenje o upisu u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava. Postoji obaveza vođenja evidencije o prodaji poljoprivrednih proizvoda uz obvezne podatke o datumu prodaje, vrsti i količini vlastitih poljoprivrednih proizvoda. Evidencija se mora čuvati najmanje godinu dana uz obavezu davanja na uvid zakonom ovlaštenim osobama ako i kada to zatraže.⁵

³ Upisnik poljoprivrednih gospodarstava

⁴ Vuk J.(2014). Prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda proizvedenih na OPG-u. Računovodstvo, revizija i financije, rujan 2014., str. 157-166

⁵ Pravilnik o dopunskim djelatnostima na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima, Narodne novine, 76/14, članci 1. do 12.

5. DOPUNSKE DJELATNOSTI

Dopunske djelatnosti na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu su djelatnosti povezane s poljoprivredom koje potenciraju veću iskoristivost proizvodnih i radnih resursa s ciljem stvaranja većeg dohotka. Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju nadležna je za upis dopunske djelatnosti u Upisnik poljoprivrednika o obavljanju dopunske djelatnosti na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu na temelju podnesenog zahtjeva, a može se obavljati jedna ili više dopunskih djelatnosti. **Vrste dopunskih djelatnosti dijelimo na :**

- a) Proizvodnju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, pakiranje, zamrzavanje, sušenje i konzerviranje prehrambenih proizvoda uz mogućnost kupnje do 50 % sirovina drugih poljoprivrednih gospodarstava (osim kupnje mlijeka i mesa). Kod prerade voća u vino, proizvodnje alkoholnih pića, octa i piva do 2 000 hl obavezan je upis u registar trošarinskih obveznika te postupati prema posebnim propisima.
- b) Izrada neprehrambenih proizvoda te predmeta za opću upotrebu (proizvodi od drva, konca, vune, cvijeća ili drugog bilja, pluta ili slame odnosno različitih pletarskih materijala koji su povezani s tradicijskim zanimanjima ili tradicijskim vještinama, nakit, igračke, suveniri, proizvodi pčelinjeg voska, eterična ulja, kozmetički proizvodi (kod kozmetičkih proizvoda postoji mogućnost kupnje do 75 % sirovine drugih poljoprivrednih gospodarstava zbog uvažavanja različitosti podneblja).
- c) Pružanje usluga pomoću poljoprivredne i šumske opreme, mehanizacije i alata u šumarstvu, komunalnim poslovima, građevinskim poslovima, usluge sa radnim životinjama.
- d) Pružanje turističkih i ugostiteljskih usluga.
- e) Pružanje ostalih aktivnosti poput: različitih edukacija, tečajeva, radionica ili seminara, stvaranje energije iz obnovljivih poljoprivrednih izvora kao što je stajski gnoj, voda, sunce i slično, uzgoj divljači, rakova, žaba, slatkovodnih riba, sakupljanje i prerada samoniklog i ostalog bilja, sudjelovanje na manifestacijama koje prikazuju djelatnost obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava u pogledu ruralnih običaja i tradicijskih zanimanja.⁶

⁶ Pravilnik o dopunskim djelatnostima na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima, Narodne novine, 76/14, članci 1. do 12.

Dopunska djelatnost obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva može se obavljati u objektima ili na zemljištu kojima gospodarstvo raspolaže osim ako se radi o djelatnostima koje se obavljaju izvan gospodarstva. Za obavljanje dopunskih djelatnosti trebaju biti ispunjeni opći i posebni uvjeti sukladno propisima koji uređuju pojedinu dopunsku djelatnost. Opći uvjet za obavljanje dopunske djelatnosti na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu je upis u Upisnik dopunskih djelatnosti one dopunske djelatnosti za koju postoje potrebni resursi poput zemljišta, objekata, stoke i drugo, a posebni uvjeti ovise o pojedinoj dopunskoj djelatnosti. Pojedine dopunske djelatnosti mogu se obavljati samo u okviru zanimanja tradicijskog obrta ili tradicijskih vještina odnosno uz polaganje određenih tečajeva, ispita i drugo.⁷

⁷ Marečić D.(2014).Obavljanje dopunskih djelatnosti na OPG-u i prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda. Računovodstvo, revizija i financije, rujan 2014., str. 172-179

6. POREZNI POLOŽAJ OBITELJSKOG POLJOPRIVREDNOG GOSPODARSTVA

6.1. Porez na dohodak

Fizička osoba koja obavlja djelatnost poljoprivrede i šumarstva nije porezni obveznik ako je ostvario primitke u prethodnoj kalendarskoj godini manje od 80.500,00 kuna (35 % od praga obveznog ulaska u sustav poreza na dodanu vrijednost), te ako je po toj osnovi nije obveznik poreza na dodanu vrijednost.

Obveza upisa u registar obveznika poreza na dohodak (RPO) postoji:

- a) kada se porez na dohodak utvrđuje na temelju podataka iz poslovnih knjiga, kao razlika između primitaka i izdataka,
- b) ako je porezni obveznik u prethodnoj kalendarskoj godini ostvario primitke vrijednosti veće od 80.500,00 kuna, odnosno 35% od granice za ulazak u sustav poreza na dodanu vrijednost,
- c) ako je porezni obveznik po osnovi obavljanja djelatnosti poljoprivrede i šumarstva obveznik poreza na dodanu vrijednost,
- d) ako se porezni obveznik dobrovoljno upiše u registar obveznika poreza na dohodak.

Nakon pristupanja Republike Hrvatske Europskoj Uniji stupili su na snagu Zakon o potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju⁸ te Zakon o poljoprivredi⁹ koji ne postavljaju uvjete da se obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo mora upisati u registar poreza na dohodak ako želi ostvariti izravna plaćanja i potpore te ne postoji obveza upisa u sustav poreza na dohodak sve do ispunjenja ostalih uvjeta prema Zakonu o porezu na dohodak¹⁰ što potvrđuje Ministarstvo financija svojim stajalištem Klasa: 410-01/14-01/699 Urbroj: 513-07-21-01/14-2 od 14. travnja 2014. godine. Kako zakonodavac nije uskladio propise koji su na snazi smatramo da je na snazi navedeno mišljenje i da se primjenjuje.¹¹

⁸ Zakon o potpori poljoprivredi i ruralnom razvoju, Narodne novine, 80/13

⁹ Zakon o poljoprivredi, Narodne novine, 30/15

¹⁰ Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine 177/04, 73/08, 80/10,0114/11, 22/12, 144/12, 136/15, članak 18.

¹¹ Pezo S. (2016). Oporezivanje primitaka u OPG-u, obračun doprinosa i JOPPD. Računovodstvo, revizija i financije, srpanj 2016., str. 109-120

Djelatnost poljoprivrede i šumarstva može se obavljati i u supoduzetništvu što znači da i takvu djelatnost mogu zajednički obavljati dvije ili više fizičkih osoba te se u takvom slučaju utvrđuje jedinstveni dohodak. Zajednički ostvaren dohodak ili gubitak dijeli se na supoduzetnike prema odredbama ugovora koji su sklopili ako nisu sklopili ugovor o zajedničkom obavljanju djelatnosti tada se dijeli na jednake dijelove.

Propisane poslovne knjige na temelju čijih podataka se utvrđuje dohodak su :

- a) Knjiga primitaka i izdataka (obrazac KPI),
- b) Popis dugotrajne imovine,
- c) Knjiga prometa (nije obavezna ako se podaci o dnevnom gotovinskom prometu osiguravaju u knjizi primitaka i izdataka ili u drugim propisanim evidencijama) i
- d) Evidencija o tražbinama i obvezama.

Poslovne primitke od djelatnosti poljoprivrede i šumarstva čine sva dobra (novac, stvari, prava, usluge) što ih porezni obveznik primi u okviru samostalne djelatnosti, svote državnih poticaja, potpora i pomoći, primljeni predujmovi za isporuku robe i obavljanje usluga, izuzimanja stvari ili prava što se vode u popisu dugotrajne imovine (izuzimanja u obliku financijske imovine ne utječu na dohodak od samostalne djelatnosti), svota otpisanog duga, naplaćene zatezne kamate na potraživanja iz poslovnih odnosa, primici od otuđenja ili likvidacije djelatnosti te drugi primici u svezi s obavljanjem djelatnosti. Porezno priznati poslovni izdaci za koje postoje uredne isprave a izravno su vezani za ostvarivanje primitaka (svi odljevi dobara u cilju stjecanja, osiguranja i očuvanja poslovnih primitaka koji su vezani za neposredno obavljanje djelatnosti, sva ulaganja osim u financijsku i dugotrajnu imovinu, amortizacija prema zakonom dopuštenim stopama, uplaćeni doprinosi za obvezna osiguranja, manjkovi dobara, kalo, rastep, kvar i lom do visine utvrđene odlukom Hrvatske obrtničke komore, dani predujmovi osim za nabavu dugotrajne imovine, plaćene premije dobrovoljnog mirovinskog osiguranja tuzemnom dobrovoljnom mirovinskom fondu do 6.000,00 kuna godišnje, plaćene kamate po kreditima i zajmovima za obavljanje djelatnosti, plaćene zatezne kamate na obveze iz poslovnih odnosa i jednokratne naknade osim zateznih kamata zbog nepravodobno uplaćenih javnih davanja, drugi izdaci u svezi s odobravanjem kredita, izdaci za plaće i obveze doprinose u visini stvarnih isplata, izdaci za istraživanje i razvoj, naknade, potpore i

nagrade za zaposlenike do propisane visine, isplate nagrada učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja, plaćeni doprinosi Hrvatskoj obrtničkoj komori, članarina turističkoj zajednici, spomenička renta, troškovi otuđenja i likvidacije djelatnosti (u slučaju otuđenja ili izuzimanja stvari ili prava koja se vode ili su se trebala voditi u Popisu dugotrajne imovine, u poslovne primitke ulaze primici ostvareni od prodaje ili izuzimanja a u poslovne izdatke preostala knjigovodstvena vrijednost).¹²

Porezno priznatim izdacima ne smatra se 70 % izdataka za potrebe reprezentacije(to su mogući izdaci ugošćenja darova, različiti izdaci za odmor, šport, razonodu i rekreaciju), 30 % izdataka koji su povezani s osobnim motornim vozilima (osim u slučajevima obračuna plaće u naravi po osnovi korištenja osobnih motornih vozila), izdaci koji nisu povezani s obavljanjem same djelatnosti, porez na dodanu vrijednost na besplatne isporuke i vlastitu potrošnju te dnevnice i troškovi službenih putovanja iznad propisanih svota.¹³

Primici i izdaci utvrđuju se prema načelu blagajne odnosno primici se utvrđuju nakon primljenih uplata, a izdaci nakon obavljenih isplata.

Obveznici poreza na dohodak dužni su podnijeti poreznu prijavu poreza na dohodak nadležnoj poreznoj ispostavi prema mjestu svog prebivališta odnosno uobičajenog boravišta do 28. veljače tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu. Godišnja porezna prijava poreza na dohodak podnosi se na DOH obrascu. Razdoblje oporezivanja je kalendarska godina ili dio godine ako je porezni obveznik poslovao samo dio kalendarske godine. Porezni obveznik je godišnjoj poreznoj prijavi obavezan prijaviti samo dohodak od samostalne djelatnosti i dohodak od nesamostalnog rada. Porez na dohodak u godišnjoj prijavi obračunava se prema 3 stope poreza na dohodak:

- a) 12 % do 26.400,00 kuna
- b) 25 % iznad 26.400,00 do 158.400,00 kuna odnosno na idućih 132.000,00 kuna
- c) 40 % iznad 158.400,00 kuna.

¹² Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine 177/04, 73/08, 80/10,0114/11, 22/12, 144/12, 136/15, članak 23

¹³ Ibid, članci 20. – 22.

6.2. Utvrđivanje dohotka u paušalnoj svoti

Dohodak od djelatnosti poljoprivrede i šumarstva može se oporezivati paušalno ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti :

- a) ukupni godišnji primitak od obavljanja iste djelatnosti nije veći od 149.500,00 kuna,
- b) nije obveznik poreza na dodanu vrijednost,
- c) nema izdvojenih poslovnih jedinica ni proizvodnih pogona,
- d) istodobno ne obavlja samostalnu djelatnost od koje dohodak utvrđuje na temelju poslovnih knjiga,
- e) ne obavlja samostalnu djelatnost ugostiteljstva ili trgovine (obavljanjem djelatnosti ugostiteljstva ne smatra se djelatnost fizičkih osoba koje su se registrirale za obavljanje djelatnosti pružanja usluga u seljačkom domaćinstvu, također se ne smatra da se obavlja djelatnost trgovine prodajom vlastitih proizvoda fizičkih osoba koje su registrirane za obavljanje djelatnosti proizvodnje)¹⁴

Paušalno oporezivanje uređeno je Pravilnikom o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti¹⁵. Godišnji paušalni porez na dohodak utvrđuje se rješenjem primjenom poreznih stopa na godišnji paušalni dohodak:

- ukupni ostvareni primici do 85.000,00 kuna - godišnji paušalni porez na dohodak je 1.530,00 kuna,
- ukupni ostvareni primici od 85.000,01-115.000,00 kuna - godišnji paušalni porez na dohodak je 2.070,00 kuna,
- ukupni ostvareni primici od 115.000,00 – 149.500,00 kuna - godišnji paušalni porez na dohodak je 2.691,00 kuna.¹⁶

¹⁴Publikacija Porezne uprave [online]. Raspoloživo na: http://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Prirucnici_brosure/Oporezivanje%20djelatnosti%20poljoprivrede%20i%20sumarstva.pdf [pristupljeno 31.10.2016.]

¹⁵Pravilnik o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti, Narodne novine, 143/06, 61/12, 160/13, 137/15

¹⁶Ibid, članak 3.

Godišnji paušalni porez na dohodak plaća se tromjesečno do zadnjeg dana svakog tromjesečja odnosno 31. ožujka za razdoblje od 1.siječnja do 31. ožujka, 30. lipnja za razdoblje od 1.travnja do 30. lipnja, 30. rujna za razdoblje od 1. srpnja do 30. rujna te 31. prosinca za razdoblje od 1. listopada do 31. prosinca. Paušalni obvezni poreza na dohodak svoju godišnju poreznu obvezu utvrđuje po isteku kalendarske godine na temelju ostvarenog prometa iskazanog na obrascu PO-SD. Osim obrasca PO-SD obvezan je voditi evidencije o prometu putem obrasca KPR u koji evidentira naplaćene svote u gotovini i bezgotovinskim putem.¹⁷

6.3. Porez na dobit

Porez na dobit obračunava se i plaća kad se prema Zakonu poreza na dobit¹⁸ utvrđuje dobitak ili gubitak na temelju razlike prihoda i rashoda. Obveznici poreza na dobitak su trgovačka društva i obrtnici koji u prethodnom poreznom razdoblju ostvare ukupni primitak veći od 3.000.000,00 kuna ili ako ispunjava dva od tri uvjeta :

- u prethodnom razdoblju je ostvario dohodak veći od 400.000,00 kuna
- ima dugotrajnu imovinu vrijednosti veće od 2.000.000,00 kuna
- u prethodnom poreznom razdoblju je prosječno zapošljavao više od 15 radnika.

Obveznici poreza na dobit trebaju voditi poslovne knjige prema Zakonu o računovodstvu¹⁹, a to su dnevnik, glavnu knjigu i pomoćne knjige.

Obveznici poreza na dobit podnose godišnju poreznu prijavu poreza na dobit na PD obrascu do 30. travnja tekuće godine za prethodno porezno razdoblje odnosno do 30.4 2017. godine za 2016. godinu. Osnovica poreza na dobit utvrđuje se kao razlika prihoda i rashoda uvećana odnosno umanjena prema Zakonu o porezu na dobit. Primjer povećanja osnovice poreza na dobit je 70 % troškova reprezentacije, 30% troškova osobnog prijevoza ako se ne obračunava plaća u naravi, prekomjerni manjkovi, zatezne kamate između povezanih osoba i drugo. Primjeri smanjenja osnovice poreza na dobit je prihod od dividendi i udjela u dobiti, prihod od naplaćenih

¹⁷ Pezo S. (2016). Oporezivanje primitaka u OPG-u, obračun doprinosa i JOPPD. Računovodstvo, revizija i financije, srpanj 2016., str. 109-120

¹⁸ Zakon o porezu na dobit, Narodne novine, 177/04, 90/05, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16

¹⁹ Zakon o računovodstvu, Narodne novine, 78/15,134/15

otpisanih potraživanja, državne potpore za obrazovanje i izobrazbu, državne potpore za istraživačko razvojne projekte i drugo. Porez se obračunava i plaća po stopi od 20 %. Uz prijavu poreza na dobit poreznoj upravi se trebaju dostaviti godišnji financijski izvještaji i sva potrebna dokumentacija.

6.4. Porez na dodanu vrijednost (PDV)

Poduzetnik koji obavlja djelatnost poljoprivrede i šumarstva može postati obveznikom poreza na dodanu vrijednost na vlastiti zahtjev odnosno dobrovoljno te po sili zakona ako je vrijednost ukupnih godišnjih oporezivih isporuka u prethodnoj kalendarskoj godini bila veća od 230.000,00 kuna. Kriterij podjele na mjesečne odnosno tromjesečne obveznike poreza na dodanu vrijednost je 800.000,00 kuna s PDV-om oporezivih isporuka dobara i usluga u prethodnoj godini. Ako je riječ o obvezniku poreza na dohodak PDV za isporučena dobra i obavljene usluge obračunava prema primljenim odnosno naplaćenim naknadama a ako je riječ o obvezniku poreza na dobit tada se PDV obračunava prema izdanim računima. Porezna stopa PDV-a je 25 % ili 13% ili 5%. Na isporuke kravljeg, ovčjeg i kozjeg mlijeka plaća se PDV od 5 %. Na usluge obavljene u okviru seoskog turizma, na jestiva ulja i masti biljnog i životinjskog podrijetla plaća se PDV po stopi od 13 %. Svi porezni obveznici ako su imali isporuku dobara u prethodnoj kalendarskoj godini manju od 3.000.000,00 kuna bez PDV-a mogu odlučiti hoće li primjenjivati postupak oporezivanja prema naplaćenim naknadama.²⁰

²⁰ Markota Lj. (2015). Kriteriji za ulazak i izlazak poreznih obveznika iz sustava PDV-a u 2016. Računovodstvo, revizija i financije, prosinac 2015., str. 162-179

7. FISKALIZACIJA I IZDAVANJE RAČUNA KOD OBAVLJANJA DJELATNOSTI POLJOPRIVREDE I ŠUMARSTVA

7.1. Obveza izdavanja računa

Fiskalizacija je u Republici Hrvatskoj uvedena 2013. godine kako bi se nadzirao promet gotovinom. Prema Zakonu o fiskalizaciji u prometu gotovinom²¹ plaćanje gotovinom smatra se plaćanje za isporučena dobra ili obavljene usluge novčanicama i kovanicama što uključuje i kreditne i debitne kartice, ček te drugi slični načini plaćanja. Obveznici fiskalizacije su fizičke i pravne osobe koje su prema različitim zakonima obvezni izdavati račune za isporučena dobra ili obavljene usluge. Fizičke osobe obveznici poreza na dohodak od samostalne djelatnosti obrta te s njim izjednačene djelatnosti te djelatnosti slobodnih zanimanja dužni su ispostavljati račune za isporučena dobra i obavljene usluge. Obveznici poreza na dohodak kojima se porez na dohodak utvrđuje u paušalnoj svoti uz uvjete (ukupni godišnji primici od samostalne djelatnosti obrta u prethodnoj kalendarskoj godini nisu veći od 149.500,00 kuna odnosno 80.500,00 kuna od samostalne djelatnosti poljoprivrede i šumarstva, nisu u sustavu PDV-a, istodobno ne obavljaju samostalnu djelatnost za koju se određuje dohodak na temelju poslovnih knjiga, nemaju izdvojenih poslovnih jedinica ni proizvodnih pogona te ne obavljaju samostalnu djelatnost ugostiteljstva ili trgovine) su mali obveznici fiskalizacije.

Porezni obveznici nisu obveznici fiskalizacije ako obavljaju prodaju vlastitih poljoprivrednih proizvoda na tržnicama i otvorenim prostorima.²²

Mali obveznik fiskalizacije ne provodi postupak fiskalizacije pomoću elektroničkog naplatnog uređaja (ako žele mogu to činiti) i nema obvezu nabaviti digitalni certifikat, već izdaje račun pomoću knjige uvezanih računa koju prije početka uporabe ovjerava Porezna uprava.

²¹ Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom, Narodne novine, 133/12

²² Ibid članak 5.

Prema odredbama Općeg poreznog zakona²³ porezni obveznici nemaju obvezu izdavanja računa ako prodaju vlastite poljoprivredne proizvode krajnjem potrošaču u proizvodnim objektima obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava ili na tržnicama i otvorenim prostorima (na štandovima i klupama izvan i na tržnicama) uz uvjet da su ih proizveli na vlastitom obiteljskom gospodarstvu.

Kod kupovine poljoprivrednih proizvoda od poljoprivrednika koji nije porezni obveznik koristi se otkupni blok koji zadovoljava potrebe kupaca. Na otkupnom bloku koji potpisuje prodavatelj potrebno je navesti da prodavatelj nije porezni obveznik prema članku 18. stavku 3. Zakona o porezu na dohodak i da je upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.²⁴

OTKUPNI BLOK br.

Za otkup poljoprivrednih proizvoda: _____

Mjesto otkupa: _____ Datum: _____

Kupac: _____

Prodavatelj: _____
(ime i prezime nositelja OPG-a, adresa i MIBPG)

RED. BROJ	VRSTA POLJOPRIVREDNOG PROIZVODA	JEDINICA	KOLIČINA	KVALITETA	JEDINIČNA CIJENA	SVOTA U KN
UKUPNO						

IZJAVA PRODAVATELJA: Izjavljujem da nisam porezni obveznik po čl. 18. st. 3. Zakona o porezu na dohodak i da sam upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.

KUPAC: _____ PRODAVATELJ: _____
(Potpis i pečat)

Optima Oznaka za reviziju EC-VI-SNCR

Slika 2. Primjer otkupnog bloka

Izvor : Otkupni blok EC-VII-8/NCR proizvođač OPTIMA, tiskanice u bloku

²³ Opći porezni zakon, Narodne novine, 73/13, 44/16, članak 54.

²⁴ Vuk J.(2014). Prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda proizvedenih na OPG-u. Računovodstvo, revizija i financije, rujan 2014., str. 157-166

Otkupni blok može se kupiti u navedenom obliku ali nije propisan kao isprava u poreznim i računovodstvenim propisima. Njegova zadaća je dokazati nastanak poslovnog događaja prilikom otkupa poljoprivrednih proizvoda od poljoprivrednih proizvođača. Otkupni blok mora svjedočiti o poslovnom događaju, dati podatke o kupcu i prodavatelju, predmetu kupoprodaje, količini, cijeni te mjestu i datumu prodaje.

Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo koje nije porezni obveznik i koji je ostvario primitke manje od 80.500,00 kuna, ne vodi poslovne knjige i ne izdaje račune a na veliko prodaje putem otkupnog bloka. Obveznik poreza na dohodak vodi poslovne knjige kao obrtnik "dohodaš" te izdaje račune ako postoji obveza izdavanja. Obveznik poreza na dobitak vodi poslovne knjige prema Zakonu o računovodstvu²⁵ te izdaje račune u skladu s zakonima.²⁶

7.2. Obvezni elementi računa

Prema Pravilniku o porezu na dohodak²⁷, računi koje izdaje obveznik poreza na dohodak obavezno moraju sadržavati najmanje podatke o nositelju djelatnosti (ime, prezime, osobni identifikacijski broj, adresu prebivališta ili uobičajenog boravišta), podatke o poslovnoj jedinici (ako se prodaja ne obavlja u poslovnoj jedinici gdje je registrirana djelatnost), nadnevak izdavanja, broj računa, naziv robe ili usluge, jediničnu cijenu te ukupnu svotu računa. Račun se ispostavlja najmanje u dva primjerka od kojih se jedan uručuje kupcu a drugi se koristi kao isprava za evidentiranje u poslovnim knjigama kod izdavatelja odnosno prodavatelja.

²⁵ Zakon o računovodstvu, Narodne novine, 78/15, 134/15

²⁶ Vuk J.(2014). Prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda proizvedenih na OPG-u. Računovodstvo, revizija i financije, rujan 2014., str. 157-166

²⁷ Pravilnik o porezu na dohodak, Narodne novine, 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 9/09 146/09, 23/10, 37/11, 61/12, 79/13, 160/13, 157/14, 137/15, članak 38.

Prema Zakonu o PDV-u²⁸ ako je porezni obveznik u sustavu poreza na dodanu vrijednost račun mora sadržavati :

- a) broj računa i datum izdavanja,
- b) ime i prezime (naziv), adresu, osobni identifikacijski broj ili PDV ID²⁹ prodavatelja i kupca
- c) količinu i uobičajeni naziv isporučenih dobara odnosno vrstu i količinu obavljenih usluga,
- d) datum isporuke dobara odnosno obavljenih usluga odnosno datum primitka predujma
- e) jediničnu cijenu bez poreza na dodanu vrijednost, naknadu za isporučena dobra ili obavljene usluge raspoređene prema stopama poreza na dodanu vrijednost,
- f) popuste i rabate koji nisu sastavni dio jedinične cijene
- g) stopu PDV-a,
- h) svotu PDV-a te ukupnu svotu naknade s PDV-om

Ako je porezni obveznik jedan od oblika trgovačkog društva računi prema Zakonu o trgovačkim društvima³⁰ moraju sadržavati : ime tvrtke, sjedište, sud kod kojeg je upisan u sudski registar, sjedište pravnih osoba kod kojih se vode njegovi računi te brojevi tih računa, svotu temeljnog kapitala društva, ukupan broj izdanih dionica s nominalnom svotom (kod dioničkog društva), prezimena i najmanje jedno ime članova uprave društva a kod dioničkog društva članova uprave i predsjednika nadzornog odbora odnosno upravnog odbora. Javna trgovačka društva i komanditna društva na poslovnom papiru moraju otisnuti imena svih članova trgovačkog društva koji osobno

²⁸ Zakon o porezu na dodanu vrijednost, Narodne novine, 73/13, 148/13,143/14; Rješenje USRH 99/13, 153/13, članak 79.

²⁹PDV identifikacijski broj trebaju zatražiti svi porezni obveznici koji su u sustavu PDV-a ako ne obavljaju isporuke samo u tuzemstvu, porezni obveznici koji prijeđu prag stjecanja od 77.000,00 kuna i poreznici obveznici drugih država koji prijeđu hrvatski prag isporuke 270.000,00 kuna moraju se registrirati za potrebe poreza na dodanu vrijednost.

³⁰ Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine, 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, članak 21.

odgovaraju za obveze društva. Na poslovnom papiru gospodarskog interesnog udruženja mora se navesti podatak o skupnoj ovlasti za zastupanje ako postoji takvo zastupanje.

Broj računa obveznik fiskalizacije ima obvezu iskazati u tri dijela:

- a) numerički dio koji označava neprekinuti brojevni niz po poslovnom prostoru ili naplatnom uređaju u poslovnom prostoru a svake godine počinje od početka odnosno broja 1,
- b) oznaku poslovnog prostora i
- c) broj naplatnog uređaja.³¹

³¹<http://www.porezna-uprava.hr/>; Publikacija: Obveza fiskalizacije, [pristupljeno 31. listopada 2016.]

8. OBVEZNI DOPRINOSI POLJOPRIVREDNIKA

Ako poljoprivrednik obavlja samostalnu djelatnost poljoprivrede i šumarstva kao jedino i glavno zanimanje te u slučaju i da istu djelatnost obavlja uz nesamostalan rad (osiguran je po osnovi radnog odnosa) obavezan je plaćati doprinose za obvezna osiguranja. Poljoprivrednik koji zapošljava radnike obavezan je za te radnike obračunati i platiti obvezne doprinose iz plaće radnika i na plaću radnika.

Osiguranik kojem je poljoprivredna djelatnost jedino i glavno zanimanje uz uvjet da je vlasnik, posjednik ili zakupac, ako nije obveznik poreza na dohodak ili poreza na dobit i nije upisan u upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava obračunava i plaća doprinos za zdravstveno osiguranje 7,5 % na osnovicu od 2.812,95 kn (za 2016. godinu).

Doprinos za mirovinsko osiguranje 1. stup	2.812,95	5%	140,65
Doprinos za mirovinsko osiguranje 2. stup		5%	140,65
Doprinos za zdravstveno osiguranje		7,5%	210,97
Doprinos za zaštitu zdravlja na radu		0,5%	14,06
Doprinos za zapošljavanje		1,7%	47,82

Tablica 3 :Obvezni doprinosi za nositelja OPG-a ili člana OPG-a koji nije porezni obveznik

Izvor : Pezo S. (2016). Oporezivanje primitaka u OPG-u, obračun doprinosa i JOPPD.

Računovodstvo, revizija i financije, srpanj 2016., str. 109-120

Doprinos za mirovinsko osiguranje 1. stup	3.214,80	15%	482,22
Doprinos za mirovinsko osiguranje 2. stup		5%	160,74
Doprinos za zdravstveno osiguranje		15%	482,22
Doprinos za zaštitu zdravlja na radu		0,50%	16,07
Doprinos za zapošljavanje		1,70%	54,65

Tablica 4 : Obvezni doprinosi za osiguranika po osnovi poljoprivrede i šumarstva koji porez na dohodak plaća u paušalnoj svoti

Izvor : Pezo S. (2016). Oporezivanje primitaka u OPG-u, obračun doprinosa i JOPPD. Računovodstvo, revizija i financije, srpanj 2016., str. 109-120

Doprinosi se obračunavaju i dospijevaju na naplatu 15. dana u mjesecu za prethodni mjesec.³²

³² Pezo S. (2016). Oporezivanje primitaka u OPG-u, obračun doprinosa i JOPPD. Računovodstvo, revizija i financije, srpanj 2016., str. 109-120

Doprinos za mirovinsko osiguranje 1. stup	4.420,35	15%	663,05
Doprinos za mirovinsko osiguranje 2. stup		5%	221,02
Doprinos za zdravstveno osiguranje		15%	663,05
Doprinos za zaštitu zdravlja na radu		0,50%	22,1
Doprinos za zapošljavanje		1,70%	75,15

Tablica 5: Obvezni doprinosi osiguranika koji dohodak utvrđuje prema poslovnim knjigama (obveznik je poreza na dohodak ili poreza na dodanu vrijednost)

Izvor : Pezo S. (2016). Oporezivanje primitaka u OPG-u, obračun doprinosa i JOPPD. Računovodstvo, revizija i financije, srpanj 2016., str. 109-120

Fizička osoba izuzev umirovljenika koja je u radnom odnosu, a kojoj se na temelju samostalne djelatnosti poljoprivrede i šumarstva kao druge djelatnosti utvrđuje dohodak ili dobit obveznik je obračunavanja i plaćanja obveznih doprinosa putem godišnje prijave poreza na dohodak ili dobit pri čemu je osnovica dohodak ili dobit od obavljanja samostalne djelatnosti (prije umanjenja za gubitak iz ranijih godina), a najviše do 62.688,60 kn u 2016. godini. Ako u poslovnoj godini nije ostvaren dohodak ili dobitak ne postoji obveza s osnove doprinosa.³³

³³ Pravilnik o doprinosima, Narodne novine, 2/09, 9/09, 97/09, 25/11, 61/12, 86/13, 157/14, članci 18 Zakon o doprinosima, Narodne novine, 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, članci 9.,85. a, 85.b,85.c, 85. d, 86., 87.

Osiguranici na osnovi poljoprivrede a koji su navršili 65 godina života nemaju obvezu plaćanja zdravstvenog osiguranja.

Obveznici obračunavanja doprinosa imaju obvezu Poreznoj upravi dostavljati izvješća u obliku JOPPD obrasca³⁴ do 15. za protekli mjesec.

Zastara naplate doprinosa i kamata te povrata više plaćenih doprinosa, kamata i novčanih kazni nastupa za pet godina od dana kad je zastara počela teći. Pravo na pokretanje prekršajnog postupka zastarijeva nakon isteka godine u kojoj je prekršaj počinjen. Pravo na naplatu doprinosa, kamata i novčanih kazni zastarijeva nakon isteka kalendarske godine u kojoj je obračunata i utvrđena obveza ili kamate.

³⁴ Izvješće o primicima, porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja je obrazac za prikupljanje podataka o primicima pojedinog poreznog obveznika.

9. SEZONSKI RADNICI U POLJOPRIVREDI

Za rad na povremenim sezonskim poslovima u poljoprivredi poslodavac (pravna ili fizička osoba koja obavlja registriranu poljoprivrednu djelatnost odnosno nositelj obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva) je obavezan s radnikom sklopiti ugovor o sezonskom radu u poljoprivredi uz obavezu davanja vrijednosnog kupona (voucher) za svaki radni dan. Vrijednosni kupon izdaje Ministarstvo financija koje ih distribuira putem Financijske agencije (FINE). Cijena vrijednosnog kupona uračunava obvezne doprinose koji su obračunati na temelju dnevne osnovice od 93,88 kuna za 2016. godinu. Minimalac odnosno najniži iznos dnevne neto plaće sezonskog radnika iznosi 72,95 kuna u 2016. godini. Najdulji rok trajanja radnog odnosa na sezonskim poslovima u poljoprivredi je 90 dana neprekidno ili s prekidima u jednoj kalendarskoj godini. Dnevni iznos plaće sezonskom radniku u poljoprivredi poslodavac može isplatiti u gotovom novcu.

Ugovor o sezonskom radu u poljoprivredi popunjava se na obrascu USP -1 koji se tiska u „Narodnim novinama“ a mora sadržavati sljedeće podatke:

- 1) ime, prezime, osobni identifikacijski broj (u daljnjem tekstu: OIB) i adresu stanovanja sezonskog radnika u poljoprivredi,
- 2) dan, mjesec i godinu rada sezonskog radnika u poljoprivredi,
- 3) naziv, OIB i sjedište poslodavca,
- 4) dnevni iznos, način i rok isplate plaće sezonskog radnika u poljoprivredi,
- 5) evidentiran (nalijepljen) vrijednosni kupon,
- 6) naznaku o najdužem trajanju redovitoga radnog dana sezonskog radnika u poljoprivredi,
- 7) naznaku o najkraćem trajanju stanke, dnevnog i tjednog odmora sezonskog radnika u poljoprivredi.³⁵

³⁵ Pravilnik o sadržaju i obliku ugovora o sezonskom radu u poljoprivredi i vrijednosnog kupona, Narodne novine, 64/12, članak 2

Poslove sezonskog radnika u poljoprivredi može obavljati nezaposlena osoba, korisnik mirovine, dok takve poslove ne mogu obavljati zaposlene osobe na temelju ugovora o radu, osobe zaposlene na temelju ugovora o radu za stalne sezonske poslove, fizičke osobe koje obavljaju samostalnu djelatnost, osobe zaposlene na temelju ugovora o radu za stalne sezonske poslove, osobe kojima je utvrđena opća nesposobnost za rad, pomorci, osobe koje koriste roditeljske naknade odnosno roditeljska prava po posebnim propisima. Poslovi u poljoprivredi na koje se mogu zaposliti sezonski radnici su poslovi bilinogojstva (sjetva, sadnja, rezidba, plijevljenje, berba, žetva, pakiranje i drugo), stočarstva (mužnja, striženje, čuvanje stada, vrcanje meda i drugo) i ribarstva (slatkovodno i morsko ribarstvo).

Obrazac USP-1

UGOVOR
O SEZONSKOM RADU U POLJOPRIVREDI

UGOVOR
o sezonskom radu u poljoprivredi za
_____ godinu

Podaci o sezonskom radniku u
poljoprivredi

_____ (ime)

_____ (prezime)

_____ (OIB)

_____ (adresa stanovanja)

Ugovor se sklapa predajom i prihvatom vrijednosnog kupona te njegovim lijepljenjem na obrascu

Slika 3. Prednja stranica korice i prva stranica obrasca ugovora USP - 1

Izvor : Pravilnik o sadržaju i obliku ugovora o sezonskom radu u poljoprivredi i vrijednosnog kupona, Narodne novine, 64/12

10. ISPLATIVA POLJOPRIVREDNA PROIZVODNJA

Veliki problem poljoprivredne proizvodnje je neučinkovitost što posljedično zatvara vrata mnogim obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima, a što je najvidljivije u mliječnom sektoru. Prvenstveno je potrebno primarne poljoprivredne proizvode preraditi i tako im povećati vrijednost te na taj način smanjiti izvoz poljoprivrednih proizvoda kao sirovina. Kod ratarske proizvodnje svaki poljoprivrednik treba prije sjetve izračunati potrebne inpute odnosno sve troškove i usporediti ih s predviđenim otkupnim cijenama, pri čemu treba voditi računa i o radnim satima za pojedinu ratarsku kulturu. Kako bi ratarstvo bilo profitabilnije moguće ga je kombinirati sa stočarstvom koji se nadovezuje na ratarstvo. Poljoprivrednici moraju posjedovati tehnološko znanje, koje uz potrebnu moderniju tehnologiju mogu iskoristiti kao prednost u proizvodnji kako bi postigli veće otkupne cijene svojih proizvoda. Kod voćara i povrćara također je potrebno više ulagati u preradu te povećati kapacitet hladnjača kako bi produžili sezonu prodaje. Kod stočarstva bitan preduvjet je određena površina poljoprivrednog zemljišta kako za prehranu stoke tako i za ispašu. Najisplativije je pašnjačko držanje stoke jer smanjuje broj radnih sati i cijenu stočne hrane odnosno hranidbe. Pašnjačkim držanjem stoke rezultati su višestruko isplativi jer između ostalog utječe na očuvanje okoliša, dobrobit životinja, biološku raznolikost, a proizvodi takvog načina proizvodnje su ukusniji i prema nutricionističkim mjerilima vrijedniji.³⁶

³⁶ Gospodarski list, e časopis [online]. Raspoloživo na: <http://www.gospodarski.hr/> [pristupljeno 10.11.2016.]

Slika 4. Bioraznolikost pašnjaka Lonjskog polja

Izvor : http://www.visitadriatic.eu/wp-content/uploads/2015/09/rode_lonjsko.jpg

11. ZAKLJUČAK

Hrvatska je zemlja raznolike klime, reljefa i tla koji nama Hrvatima omogućava vrlo raznoliku poljoprivrednu proizvodnju od ratarskih kultura, vinograda, voća, povrća, ribarstva i stočarstva. Poljoprivreda je jedna od djelatnosti s najvećim brojem fizičkih radnih sati u svojoj proizvodnji što uvelike udaljuje ljude od sebe jer današnji čovjek ne voli fizički rad što je bitna karakteristika za poljoprivrednu djelatnost. Međutim osim fizičkog i napornog rada svaki poljoprivrednik u 21. stoljeću mora prije svega biti poduzetnik. Biti poduzetnik u poljoprivrednoj djelatnosti u Hrvatskoj znači vidjeti različite mogućnosti u poslovanju i uočiti put koji vodi k uspješnom poslovanju. Iako je jedna od najstarijih djelatnosti, poljoprivreda je uvelike evoluirala i zahtijeva promjene i prilagodbe u samom pristupu i ne razlikuje se više u svom poslovanju od ostalih djelatnosti. Uspješan poljoprivrednik – poduzetnik treba biti u trci s vremenom i prije svega osim samog znanja o tehnologiji i tehnici proizvodnje, treba naučiti voditi ekonomično svoje malo ili veliko poduzeće, svoj OPG, koji više nije samo seosko imanje. Potrebno je stalno tražiti različite i nove načine i mogućnosti prodaje svojih proizvoda kako bi se zadovoljile potrebe što većeg postotka kupaca, a time i ostvario veći prihod što je okosnica poslovanja svake profitabilne djelatnosti.

Paralelno s navedenim politikama spram sela, koja je već odavno zabrazdila na krivi put ne prepoznajući ključnu ulogu obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, nije izdržala pritisak kako višegodišnjih teških vremenskih nepogoda tako i nije poduzela ništa da pomogne već ionako osiromašenom selu kako pod tržišnim pritiskom subvencioniranih europskih proizvoda tako i pod očitom neorganiziranošću domaćeg tržišta. Rezultat je katastrofalno nazadovanje u gotovo svim pogledima i produbljena ovisnost o uvezenoj hrani za koju nemamo sredstava pa ih moramo namiriti rasprodajom dobara te novim zaduživanjima da bismo mogli servisirati stara.

S toga, znanja hrvatskih poljoprivrednika uz područja iz temeljne djelatnosti agronomije tako i iz područja ekonomije glavni je adut uspjeha. S toga je vrlo važna sinergija upravljanja proizvodnjom i upravljanja poslovanjem na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu, tj. koordinirano djelovanje ova dva čimbenika u ostvarenju jedinstvenog cilja svakog OPG-a, a to je prema mojem mišljenju moderno "posložen" OPG za hrvatsku i europsku budućnost.

Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo kao i svaki drugi oblik poduzetnika donosi poslovne odluke i snosi odgovornost za ostvareni profit ili gubitak. Država pomaže poljoprivredniku na različite načine kako bi ih uvela u poslovni svijet. Prva pomoć koju poljoprivrednici uz određene uvjete mogu ostvariti su različiti poticaji i potpore bez kojih poslovanje ne bi bilo isplativo i rezultiralo bi čistim gubitkom. Mali poljoprivrednici koji ostvaruju primitke do 149.500,00 kuna ne trebaju voditi poslovne knjige već samo evidenciju o prometu, a ako ostvare primitke iznad tog iznosa vode jednostavno knjigovodstvo. Postupak izdavanja računa je jednostavniji nego kod ostalih poduzetnika, jer ako se radi o prodaji vlastitih poljoprivrednih proizvoda krajnjem potrošaču nemaju obvezu izdavati račune niti su obveznici fiskalizacije, što je velika prednost ali i potreba zbog same prirode proizvoda koji prodaju. Poljoprivrednici koji ne vode poslovne knjige također mogu prodavati velikim divovima kao što je „Belje“ putem otkupnog bloka, ali postoji jedan veliki problem - takvi rijetko otkupljuju od malog poljoprivrednika već uvoze jeftinu hranu niske kvalitete.

Što kraći put od „polja do stola“ jedini je pravi put u svakom pogledu.

12. POPIS LITERATURE

1. Pravilnik o prodaji vlastitih poljoprivrednih proizvoda proizvedenih na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu, Narodne novine, 76/14, 82/14
2. Pravilnik o upisniku poljoprivrednih gospodarstava, Narodne novine 76/11 i 42/13
3. Pravilnik o dopunskim djelatnostima na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima, Narodne novine, 76/14
4. Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine 177/04, 73/08, 80/10, 0114/11, 22/12, 144/12, 136/15
5. Zakon o porezu na dobit, Narodne novine, 177/04, 90/05, 146/08, 80/10, 22/12, 48/13, 143/14, 50/16
6. Zakon o računovodstvu, Narodne novine, 78/15, 134/15
7. Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom, Narodne novine, 133/12
8. Opći porezni zakon, Narodne novine, 73/13, 44/16
9. Pravilnik o porezu na dohodak, Narodne novine, 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 9/09, 146/09, 23/10, 37/11, 61/12, 79/13, 160/13, 157/14, 137/15
10. Zakon o porezu na dodanu vrijednost, Narodne novine, 73/13, 148/13, 143/14; Rješenje USRH 99/13, 153/13
11. Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine, 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15
12. Pravilnik o doprinosima, Narodne novine, 2/09, 9/09, 97/09, 25/11, 61/12, 86/13, 157/14
13. Zakon o doprinosima, Narodne novine, 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14
14. Pravilnik o sadržaju i obliku ugovora o sezonskom radu u poljoprivredi i vrijednosnog kupona, Narodne novine, 64/12
15. www.mps.hr; Ministarstvo poljoprivrede, [pristupljeno dana 01. listopada 2016.]
16. <http://ec.europa.eu/eurostat/>; Eurostat, [pristupljeno dana 02. listopada 2016.]

17. <http://www.porezna-uprava.hr/>; Publikacija: Oporezivanje djelatnosti poljoprivrede i šumarstva, [pristupljeno 31. listopada 2016.]
18. <http://www.gospodarski.hr/>; e časopis Gospodarski list, [pristupljeno 10.11.2016.]
19. Marečić D.(2014).Obavljanje dopunskih djelatnosti na OPG-u i prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda. Računovodstvo, revizija i financije, rujan 2014
20. Vuk J.(2014). Prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda proizvedenih na OPG-u. Računovodstvo, revizija i financije, rujan 2014.
21. Pezo S. (2016). Oporezivanje primitaka u OPG-u, obračun doprinosa i JOPPD. Računovodstvo, revizija i financije, srpanj 2016.
22. Markota Lj. (2015). Kriteriji za ulazak i izlazak poreznih obveznika iz sustava PDV-a u 2016. Računovodstvo, revizija i financije, prosinac 2015.
23. <http://www.porezna-uprava.hr/>; Publikacija: Obveza fiskalizacije, [pristupljeno 31. listopada 2016.]

POPIS TABLICA I SLIKA

Tablica 1. Broj fizičkih i pravnih osoba u ekološkoj proizvodnji u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2003. do 2015. godine

Tablica 2. Poljoprivredna proizvodnja vezana uz uzgoj životinja, 2013. godina, u tisućama tona

Tablica 3. Obvezni doprinosi za nositelja OPG-a ili člana OPG-a koji nije porezni obveznik

Tablica 4. Obvezni doprinosi za osiguranika po osnovi poljoprivrede i šumarstva koji porez na dohodak plaća u paušalnoj svoti

Tablica 5. Obvezni doprinosi osiguranika koji dohodak utvrđuje prema poslovnim knjigama

Slika 1. Iskaznica obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva

Slika 2. Primjer otkupnog bloka

Slika 3. Prednja stranica korice i prva stranica obrasca ugovora USP-1

Slika 4. Bioraznolikost pašnjaka Lonjskog polja